

UWAGA!!! ZAGROŻENIE ASF!!!

PROSIMY UWAŻNIE PRZECZYTAĆ !!!

JAK POSTĘPOWAĆ W PRZYPADKU ZNALEZIENIA PADŁEGO DZIKA?

Afrykański pomór świń (ASF) to groźna choroba wirusowa, na którą chorują
WYŁĄCZNIE ŚWINIE I DZIKI.

Ludzie **NIE SĄ** wrażliwi na zakażenie wirusem ASF, stąd choroba ta nie stwarza zagrożenia dla ich zdrowia i życia. Występowanie ASF wśród dzików stanowi jednak bardzo poważne zagrożenie dla trzody chlewnej. Wirus ASF może przez długi czas utrzymywać się w zwłokach padłych dzików, dlatego powinny być one usuwane ze środowiska.

Celem niniejszej akcji informacyjnej jest wsparcie działań zmierzających do eliminacji wirusa, poprzez usuwanie ze środowiska martwych dzików, potencjalnie zakażonych ASF. Ścisłe przestrzeganie poniższych zasad zminimalizuje ryzyko ewentualnego rozprzestrzenienia się choroby, w tym ryzyko wprowadzenia ASF do gospodarstw, w których utrzymywane są świnie.

Przez „dziki padłe” należy rozumieć zwłoki dzików (w tym dzików zabitych w wypadkach komunikacyjnych) świeże lub w dowolnym stadium rozkładu, w tym również kości dzików.

Jak postępować po znalezieniu padłego dzika?

- jeżeli to możliwe, **oznakować miejsce znalezienia zwłok dzika** w celu ułatwienia ich odnalezienia przez właściwe służby;
- **powstrzymać się od dotykania zwłok dzika** i pozostawić je w miejscu znalezienia;
- **zgłosić fakt znalezienia padłego dzika** do właściwego miejscowo powiatowego lekarza weterynarii lub najbliższej lecznicy weterynaryjnej lub straży miejskiej lub miejscowego koła łowieckiego: w trakcie zgłoszenia należy podać miejsce znalezienia zwłok (np. charakterystyczne punkty orientacyjne lub współrzędne GPS), dane osoby zgłaszającej (w tym numer telefonu kontaktowego), liczbę znalezionych zwłok dzików w danym miejscu, ewentualnie stan zwłok padłych dzików (stan ewentualnego rozkładu, wyłącznie kości);

W związku z zagrożeniem ASF:

- w lesie **nie wolno pozostawiać żadnych odpadków żywnościowych**;
- **należy powstrzymać się od wywoływania hałasu, który powoduje płoszenie dzików** (w tym używania sprzętów lub pojazdów powodujących hałas);
- **nie spuszczać psów ze smyczy**;
- należy pamiętać, iż zgodnie z prawem, na obszarach występowania ASF, **osobom mającym kontakt z dzikami nakazuje się stosowanie środków higieny niezbędnych do ograniczenia ryzyka szerzenia się ASF, w tym odkażanie rąk i obuwia**;
- należy przestrzegać zasady, że osoba, która znalazła padłego dzika, a tym samym mogła mieć kontakt z wirusem ASF, **przez 72 godziny po tym fakcie, nie powinna wchodzić do miejsc, w których utrzymywane są świnie i nie wykonywać czynności związanych z obsługą świń.**

INFORMACJA DLA MYŚLIWYCH I LEŚNIKÓW DOTYCZĄCA AFRYKAŃSKIEGO POMORU ŚWIŃ

Afrykański pomór świń (ASF)

to szybko szerząca się choroba wirusowa, na którą podatne są świny domowe oraz dziki.

Obecnie choroba ta występuje w niektórych krajach Unii Europejskiej jak również w niektórych państwach graniczących z UE.

Ludzie nie są wrażliwi na zakażenie wirusem ASF, w związku z czym choroba ta nie stanowi zagrożenia dla ich zdrowia i życia.

Rozprzestrzenianie wirusa ASF może nastąpić poprzez: nielegalny wwóz z państw trzecich, w których występuje ASF, skarmianie jej resztkami świń lub wyrzucanie odpadków i kontakt z nimi dzików, żywności pochodzenia zwierzęcego, skażonej wirusem ASF, przewożenie (przemysł), brudne i niepoddane dezynfekcji środki transportu zwierząt, migracja dzików z krajów, gdzie występuje ASF – dotyczy wschodniej (województwo podlaskie i lubelskie) i północnej (województwo warmińskie - mazurskie) części Polski.

Jak rozpoznać afrykański pomór świń u dzików?

Należy zwracać uwagę na: zwiększoną ilość padłych dzików w łowisku; podejrzenie powinno wzbudzać każde nietypowe zachowanie u dzików:

- zaobserwowane przed oddaniem strzału, np. osłabienie, zaburzenia w poruszaniu się, utrata orientacji, ograniczony odruch ucieczki, duszność, biegunka - często z domieszką krwi;
- w przypadku znalezionych dzików padłych lub w trakcie oględzin dzików odstrzelonych należy zwracać uwagę na takie zmiany jak: sinica skóry uszu, brzucha i boków ciała, drobne, liczne wybroczyny na skórze; pienisty lub krwisty wypływ z nosa.

Jak sposób myśliwi i leśnicy mogą pomóc w zapobieganiu afrykańskiemu pomorowi świń?

- zgłaszanie do najbliższego powiatowego lekarza weterynarii każdego padłego dzika znalezione w czasie polowań lub wykonywania czynności służbowych oraz każdego odstrzelonego dzika, u którego przed dokonaniem odstrzału zaobserwowano objawy nasuwające podejrzenie ASF;
- przestrzeganie zasad higieny po zakończonym polowaniu (zdezynfekować sprzęt łowiecki oraz koła pojazdów, zdezynfekować a następnie zmienić obuwie oraz zmienić odzież);
- wykonywać patroszenie dzików w wyznaczonym do tego miejscu, zgodnie z dokumentem *Strategia zwalczania ASF dla krajów UE*,
- nie pozostawianie odpadków żywnościowych w lesie;
- myśliwi i leśnicy utrzymujący świnie we własnym gospodarstwie powinni pamiętać o bezwzględny przestrzeganiu higieny przed każdorazowym wejściem do pomieszczeń inwentarskich.

WAŻNE

na terytorium całej Polski

obowiązuje zakaz wnoszenia i wwożenia na teren gospodarstwa, gdzie są utrzymywane świnie: zwłok dzików, tusz dzików, części tusz dzików i produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego pochodzących od dzików oraz materiałów i przedmiotów, które mogły zostać skażone wirusem afrykańskiego pomoru świń oraz zakaz wykonywania czynności związanych z obsługą świń przez osoby, które w ciągu ostatnich 72 godzin uczestniczyły w polowaniu na zwierzęta łowne lub odłowie takich zwierząt,

na obszarach objętych restrykcjami w związku z ASF

każdy dzik odstrzelony powinien zostać niezwłocznie dostarczony wraz ze wszystkimi częściami ciała, w tym z narządami wewnętrznymi, do położonego na tym samym obszarze: punktu skupu dziczyzny lub zakładu obróbki dziczyzny lub innego zakładu nadzorowanego przez organ Inspekcji Weterynaryjnej, w którym mogą być przechowane tusze lub skóry dzików.

Tusze, wszystkie części ciała oraz skóry ww. dzików mogą być przemieszczone z ww. punktów i zakładów, wyłącznie po uzyskaniu ujemnego wyniku badania laboratoryjnego w kierunku afrykańskiego pomoru świń.

Kraj, w którym wystąpi ASF narażony jest na bardzo duże straty ekonomiczne w przemyśle mięsny oraz hodowli, powodowane wstrzymaniem obrotu i eksportu świń, mięsa oraz produktów pozyskiwanych od świń i dzików a także padnięciami tych zwierząt i kosztami związanymi z postępowaniem w dotyczącym przypadków ASF u dzików oraz kosztami likwidacji ognisk tej choroby u świń.

Komisja Europejska

ZWALCZANIE AFRYKAŃSKIEGO POMORU ŚWIŃ W UE

Kluczowa rola myśliwych

Afrykański pomór świń jest wyniszczającą, zwykle śmiertelną chorobą zakaźną świń i dzików, przeciwko której nie ma szczepionki.

Konsekwencje wystąpienia choroby mają wpływ na:

1. Gospodarstwa i gospodarke:

- wirus zabija zwierzęta;
- straty ekonomiczne hodowców w Unii Europejskiej są potęgowane przez zakłócenia w międzynarodowym handlu zwierzętami i mięsem;
- straty ekonomiczne dla myśliwych.

2. Dzikie zwierzęta i polowania:

- z powodu tej choroby populacja dzików może się znacznie zmniejszyć lub nawet zniknąć;
- polowania mogą zostać ograniczone a nawet zakazane na niektórych obszarach zakażonych (w tym zbieranie martwych zwierząt i trofeów myśliwskich).

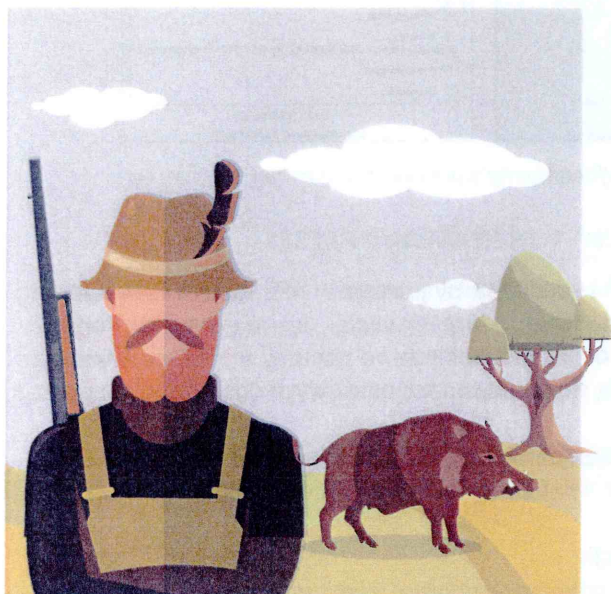
Sektor wieprzowiny jest jednym z najważniejszych z ekonomicznego punktu widzenia sektorów rolnictwa w UE.

Stanowi on 8,5 % łącznej produkcji unijnego rolnictwa, najwięcej ze wszystkich sektorów produkcji mięsa.

Wieprzowina, stanowi 50 % całkowitej produkcji mięsa w UE.

Wieprzowina ma największy udział w eksporcie mięsa produkowanego w UE: stanowi ona 62 % całkowitego unijnego eksportu mięsa.

Myśliwi mogą na to wpłynąć – zarówno pozytywnie, jak i negatywnie – ponieważ mogą zwiększyć albo ograniczyć rozprzestrzenianie się choroby.

Przenoszenie i rozprzestrzenianie choroby

Przeniesienie może nastąpić poprzez bezpośredni kontakt zdrowych świń lub dzików z zakażonymi (martwymi lub chorymi) świniami lub dzikami. Jednak ludzie, a przede wszystkim myśliwi, choć nie są dotknięci chorobą, mogą powodować rozprzestrzenianie się choroby poprzez:

- wszelki kontakt z zakażonymi żywymi i martwymi zwierzętami (zwłokami);
- kontakt z przedmiotami skażonymi wirusem (np. odzieżą, pojazdami, innym wyposażeniem);
- karmienie zwierząt mięsem lub produktami mięsnymi z zakażonych zwierząt (np. kiełbasą lub mięsem niepoddanym obróbce cieplnej) lub odpadami zawierającymi zakażone mięso (np. odpadami kuchennymi, zlewkami, w tym podrobami).

Myśliwi mają do odegrania kluczową rolę

UE oraz władze krajowe w państwach członkowskich dotkniętych chorobą podejmują szereg działań w celu kontroli i zwalczania choroby, ale kluczowe znaczenie ma **lepsza współpraca z myśliwymi (i ich stowarzyszeniami) oraz rolnikami (i ich stowarzyszeniami)**. Myśliwi monitorują stan zdrowia dzikich zwierząt i odgrywają kluczową rolę w ochronie zdrowia zwierząt, w tym zwierząt domowych.

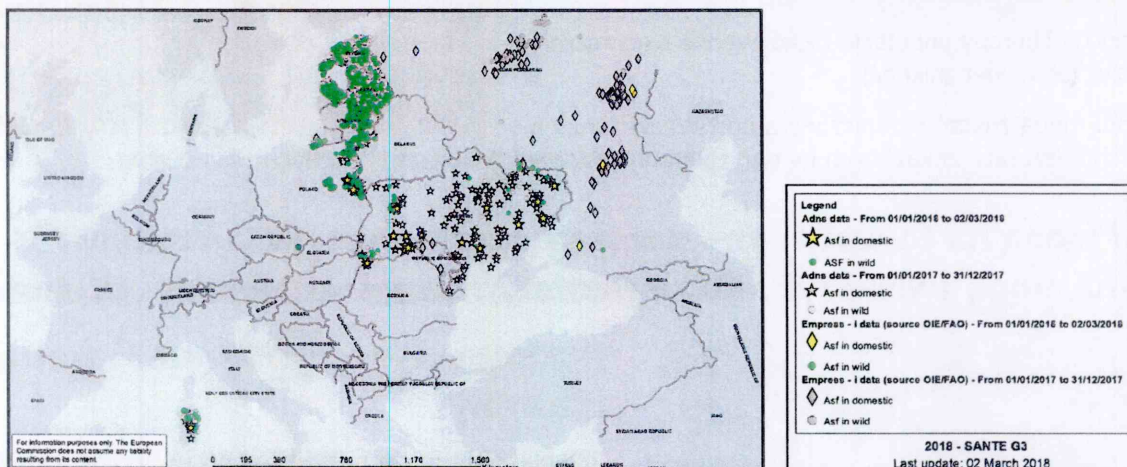
W przypadku zauważenia nietypowego zachowania dzika lub, co jest bardziej prawdopodobne, znalezienia martwego zwierzęcia, należy wziąć pod uwagę możliwość, że jest ono zakażone afrykańskim pomorem świń (szczególnie na obszarach zakażonych lub zagrożonych).

Podczas polowań, zwłaszcza na obszarach uznanych za zagrożone, należy:

- ▶ współpracować z właściwymi władzami w przypadku znalezienia martwych dzików i przekazywać informacje na ten temat;
- ▶ czyścić i dezynfekować posiadany sprzęt, odzież, pojazd i trofea myśliwskie na miejscu i zawsze przed opuszczeniem danego obszaru;
- ▶ patroszyć odstrzelone dziki w wyznaczonych miejscach wytrzewiania na terenie obwodu łowieckiego;
- ▶ przyczyniać się do stopniowego zmniejszenia zagęszczenia dzików na obszarach, które nie zostały jeszcze dotknięte chorobą, m.in. poprzez ukierunkowany odstrzał dorosłych i prawie dorosłych samic;
- ▶ przez cały rok nie karmić dzików.

* Należy sprawdzić szczegółowe przepisy wydane przez właściwy organ krajowy.

Jakie obszary są zagrożone i które państwa UE są dotknięte?

*Animal Disease Notification System (ADNS) https://ec.europa.eu/food/animals/animal-diseases/not-system_en

Co robią UE i właściwe władze państw członkowskich?

UE opracowała strategię dotyczącą afrykańskiego pomoru świń i solidne ramy prawne w celu kontroli i zwalczania tej choroby, obejmujące konkretne środki w zakresie regionalizacji, które skupiają się na środkach kontroli i zapobieganiu rozprzestrzenianiu się choroby (w celu ochrony obszarów wolnych od choroby w UE), co wymaga między innymi współpracy ze strony myśliwych. Środki te opierają się na dowodach naukowych dostarczonych przez Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA).

Budżet UE na rzecz zapobiegania wystąpieniu tej choroby i jej zwalczania wynosi **48,2 mln euro** na lata 2013–2018. UE zapewnia koordynację prac z państwami członkowskimi oraz współpracuje ze swoimi wschodnimi sąsiadami.

Więcej informacji:

https://ec.europa.eu/food/animals/animal-diseases/control-measures/asf_en#description

Więcej na temat afrykańskiego pomoru świń: <http://asf-referencelab.info/asf/en/the-disease>

@Food_EU

Wytyczne dotyczące stosowania zasad bioasekuracji przez myśliwych w czasie polowań, transportu tusz odstrzelonych dzików oraz w czasie pobierania próbek do badań laboratoryjnych w kierunku ASF, w obszarze objętym ograniczeniami i obszarze zagrożenia.

1. Zachowanie zasad bioasekuracji w łowisku, po dokonaniu odstrzału.

1. Zalecane jest unikanie patroszenia dzików w łowisku, tylko w miarę możliwości, niezwłoczne ich przewiezienie do punktu przetrzymywania tusz odstrzelonych dzików⁽¹⁾, w celu wykonania tej czynności w wyznaczonym miejscu na terenie punktu przetrzymywania tusz odstrzelonych dzików;
2. Dzikie odstrzelone i przeznaczone do utylizacji, nie powinny być patroszone w łowisku. W ten sposób należy traktować w szczególności każdego odstrzelonego dzika, u którego przed dokonaniem odstrzału stwierdzono objawy nasuwające podejrzenie wystąpienia ASF;
3. W przypadku niemożności uniknięcia patroszenia dzików w łowisku (np. brak możliwości szybkiego wystudzenia tuszy, kontynuowanie polowania, itp.) czynność tę należy wykonywać mając na uwadze zapobieżenie przedostawania się płynów ustrojowych z pozyskanego dzika do środowiska;
4. Zaleca się dokonywanie patroszenia dzików na folii lub innym, szczelnym materiale;
5. Miejsce patroszenia należy obficie polać środkiem dezynfekcyjnym w odpowiednim stężeniu, według wskazań i zaleceń producenta danego środka dezynfekcyjnego. Dotyczy to także innych miejsc zanieczyszczonych krwią dzika, np. w trakcie przeciągania tuszy do środka transportu;
6. Patrochy i folia, na której dokonano patroszenia, powinny zostać umieszczone w szczelnym, plastikowym pojemniku lub worku;
7. Po wykonaniu wyżej wymienionych czynności należy zdezynfekować dłonie i obuwie.

2. Zachowanie zasad bioasekuracji w czasie przewożenia tusz dzików oraz patrochów lub całych dzików przed patroszeniem z miejsc polowania do miejsc przetrzymywania odstrzelonych dzików.

1. Środki transportu powinny być odpowiednio uszczelnione w celu zapobiegania możliwości wyciekania płynów ustrojowych, wydaliny lub wydzieliny;
2. Środki transportu powinny być wyłożone materiałem jednorazowego użytku lub materiałem wielorazowego użytku nadającym się do skutecznego czyszczenia i dezynfekcji (np. kuwety, folia ogrodowa, plandeka, worki plastikowe);
3. Środki transportu nie powinny być wykorzystywane w działalności związanej z utrzymywaniem lub hodowlą świń, świniodzików lub dzików w innych obszarach niż obszar zagrożenia i obszar objęty ograniczeniami;
4. Wskazane jest stosowanie plastikowych pojemników odpowiedniej wielkości, umożliwiających przeciąganie tusz lub niepatroszonych odstrzelonych dzików, w przypadku gdy nie ma możliwości dojazdu do miejsca dokonania odstrzału;
5. Punkt przetrzymywania tusz odstrzelonych dzików powinien być wyposażony w maty dezynfekcyjne i w mobilne urządzenia zapewniające możliwość mycia i dezynfekcji kół środków transportu oraz w razie konieczności ich przestrzeni ładunkowej;

6. Wskazaniem jest zapewnienie oznakowanego miejsca do patroszenia dzików z zachowaniem zasad bioasekuracji, na terenie punktu przetrzymywania tusz odstrzelonych dzików;
7. Tusze przetrzymywane są w chłodni, natomiast patrochy gromadzone są oddzielnie; zaleca się, w miarę możliwości, przetrzymywanie patrochów w warunkach chłodniczych;
8. Patrochy oznacza się w sposób pozwalający na ich przyporządkowanie do danej tuszy przetrzymywanej w chłodni;
9. Dziki, o których mowa w pkt. 1 ppkt 2 niniejszych wytycznych, nie powinny być przetrzymywane razem z tuszami po wypatroszeniu;
10. W punkcie przetrzymywania tusz odstrzelonych dzików istnieje obowiązek dokonywania oględzin tusz przez urzędowego lekarza weterynarii;
11. Przed opuszczeniem punktu przetrzymywania tusz odstrzelonych dzików, wszystkie materiały jednorazowego użytku służące do zabezpieczenia przewożonej tuszy lub dzika przed patroszeniem, należy pozostawić na miejscu, w pojemniku przeznaczonym do ich gromadzenia, natomiast wszystkie materiały wielorazowego użytku powinny zostać poddane skutecznemu czyszczeniu i dezynfekcji;
12. Przed opuszczeniem punktu przetrzymywania tusz odstrzelonych dzików, zaleca się również przeprowadzenie mycia i dezynfekcji kół środków transportu oraz w razie konieczności ich przestrzeni ładunkowej.

3. Zachowanie zasad bioasekuracji przy pobieraniu próbek do badań laboratoryjnych w kierunku ASF

1. Próbki do badań laboratoryjnych należy pobierać do plastikowych probówek jednorazowego użytku, a następnie umieścić je w worku foliowym i oznakować. Po zabezpieczeniu próbki, zewnętrzna powierzchnia opakowania w którym umieszczono probówkę, powinna zostać poddana dezynfekcji. Minimalna objętość próbki krwi, wystarczająca do wykonania badań laboratoryjnych wynosi 2 ml.

(1) – punkt przetrzymywania tusz odstrzelonych dzików: oznacza punkt skupu dziczyzny lub zakład obróbki dziczyzny lub inne miejsce nadzorowane przez organ Inspekcji Weterynaryjnej, w którym mogą być przechowywane tusze i/lub skóry dzików, na obszarze zagrożenia i obszarze objętym ograniczeniami.

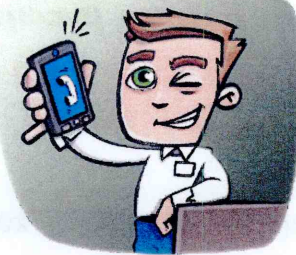

MYŚLIWY

PAMIĘTAJ!!!

Kraj, w którym wystąpi ASF narażony jest na bardzo duże straty ekonomiczne w przemyśle mięsnym oraz hodowli, powodowane wstrzymaniem obrotu i eksportu świń, mięsa wieprzowego oraz produktów pozyskiwanych od świń, a także padnięciami świń i kosztami likwidacji ognisk choroby.

**Podejrzewasz ASF ?
znalazłeś padłego
dzika ?
ZADZWOŃ!**

Pieczętka
PIW z numerem
telefonu

Powiatowy Inspektorat Weterynarii
w Częstochowie
42-202 Częstochowa, ul. Tkacka 5
tel. 34/360 11 61, fax 34/366 90 95
NIP 573 23 02 111
(1)

**INFORMACJA
DLA MYŚLIWYCH
AFRYKAŃSKI
POMÓR ŚWIŃ**

Inspekcja Weterynaryjna

!!! MYŚLIWI !!!

!!! ZAGROŻENIE AFRYKAŃSKIM POMOREM ŚWIŃ !!!!

Jesteś myśliwym?

Polując zwracaj uwagę na zachowanie zwierząt dzikich, a w związku z zagrożeniem afrykańskim pomorem świń (ASF), w szczególności na zachowanie dzików!

Afrykański pomór świń to wyjątkowo groźna, nieuleczalna, zakaźna i zaraźliwa, wirusowa choroba świń domowych oraz dzików, podlegająca obowiązkowi urzędowego zwalczania.

Ludzie nie są wrażliwi na zakażenie wirusem ASF

Wystąpienie tej choroby powoduje poważne straty ekonomiczne w przemyśle mięsny oraz hodowli - powodowane wstrzymaniem obrotu i eksportu świń, mięsa wieprzowego oraz produktów pozyskiwanych od świń, a także padnięciami świń i kosztami likwidacji ognisk choroby.

!!! Jesteś myśliwym hodującym świnie?!

Nie kuś losu, nie poluj !!!

Po zauważeniu u dzików objawów wskazujących na chorobę, takich jak:

- zwiększone padnięcia;
- osłabienie, zaburzenia w poruszaniu się, utrata orientacji, ograniczony odruch ucieczki;
- sinica skóry uszu, brzucha, i boków ciała, liczne wybroczyny na skórze;
- duszność, pienisty lub krwisty wypływ z nosa;
- biegunka, często z domieszką krwi;

oraz, każdy przypadek znalezienia padłego dzika

zgłaszaj ten fakt do najbliższego powiatowego lekarza weterynarii!!

Zachowaj daleko idącą ostrożność w postępowaniu z odstrzelonym lub padłym dzikiem:

- nie patrosz padłego lub odstrzelonego dzika, który wykazywał objawy choroby w łowisku;
- unikaj patroszenia wszystkich odstrzelonych dzików w łowisku, staraj się jak najszybciej przewieźć je do punktu przetrzymywania tusz odstrzelonych dzików;

- jeżeli patroszenie jest niezbędne wykonaj je na folii, lub innym szczelnym materiale;
- podczas każdego polowania używaj środka biobójczego do dezynfekcji miejsca patroszenia, a także miejsc zanieczyszczonych krwią dzika (np. w trakcie przeciągania tuszy dzika do środka transportu itp.);
- umieszczaj patrochy i folię, na której dokonano patroszenia w szczelnym pojemniku lub worku;
- po wykonaniu wszystkich czynności na zwierzętach w łowisku zdezynfekuj sprzęt, którego używałeś do tego celu, zdezynfekuj koła środka transportu, dłonie, obuwie, itp.

Zwróć szczególną uwagę na odpowiednie przygotowanie środka transportu używanego po przewożeniu odstrzelonych dzików, a mianowicie:

- środek transportu powinien być szczelny, wyłożony materiałem łatwym do czyszczenia i dezynfekcji;
- nie powinien być używany w działalności związanej z utrzymaniem lub hodowlą świń, świniodzików lub dzików;